

pro obor tohoto zákona trvá nerušeně dále i vyvlastňovací a odškodňovací řízení zákony a) upravené. Neprávem tedy stěžovatel založil návrh na výmaz poznámky zahájení vyvlastňovacího řízení podle zákona b) na to, že zákony a) pozbyly uplynutím doby platnosti, a neprávem nyní ve stížnosti zakládá na obsahu zákonů a), zejména též na § 1 zák. čís. 58/24, že vyvlastňovány býti mohou pozemky nejdéle jen do 31. prosince 1924, vždyť toto časové omezení týče se jen vyvlastňování k účelům stavebního ruchu upraveného zákony a), ne však vyvlastňování k účelu monumentálních státních budov podle zákona b). Tím méně může stěžovateli prospěti ustanovení §u 5 (4) zák. čís. 45/22 a čís. 35/23, že, nedohodnou-li se strany o námitkách učiněných při komisionelním šetření, vydá úřad vyvlastňovací nález do 14 dnů, neboť ani pro stavby dle zákonů a) nemá škodného vlivu na právo vyvlastňovací, když úřad této manipulační čtrnáctidenní lhůty nedodrží, nýbrž by přišlo nanejvýše v úvahu, zda nepomíjí právo vyvlastňovací, nebyl-li nález vydán v době účinnosti zákona, nýbrž až po zániku jeho působnosti. Že nemá obmeškání úřadu, jenž nevydal nález do 14 dnů, za následek zánik práva vyvlastňovacího, plyne i z porovnání s § 10 cit. zákonů čís. 45/22 a čís. 35/23, dle něhož, neprovedl-li vyvlastňovatel ve lhůtě úřadem mu k tomu stanovené, stavbu, k vůli níž se vyvlastnění stalo, může vyvlastněný žádati, by vyvlastňovací nález byl zrušen. Stížnost uplatňuje také, že Bankovní úřad nebyl oprávněn ke stížnosti do usnesení prvního soudu, nýbrž prý byl k tomu oprávněn jedině magistrát hlavního města Prahy, jenž vymohl poznámku zahájení vyvlastňovacího řízení podle §u 4 zák. čís. 45/22 a §u 3 zák. čís. 20/20. Ale ani v tom mu nelze dáti za pravdu. Hmotné právo vyvlastňovací nepřísluší magistrátu, neboť tento povolán jest dle cit. předpisů toliko k tomu, by provedl v y v l a s t ň o v a c í ř í z e n í. Hmotné právo vyvlastňovací, nárok na vyvlastnění přísluší stavebníku, na jehož žádost magistrát dle předpisů těch vyvlastňovacích řízení zahajuje, a tím jest zde podle zákona b) stát (§ 1). Zákon tento ukládá ovšem povinnost, provést státní stavby, vládě, ale tato právě jedná jen v zájmu a jménem státu, ježto jde o státní stavby. Jestliže však místo státu, jež by stejně zastupovati musila finanční prokuratura, postaven byl jako stěžovatel Bankovní úřad ministerstva financí, tedy státní úřad, není chybou, když tento státní úřad byl právě v žádosti o poznámku vyvlastňovacího řízení uveden jako stavebník, jako žadatel, jako úřad, pro jehož budovu se vyvlastnění státi má a jenž byl o poznámce vyrozuměn.

Čís. 6651.

Byl-li pracovní poměr horníka na dole se závodní radou rozvázán výpovědí, nenastává příslušnost rozhodčího soudu hornického ve smyslu zákona ze dne 3. července 1924, čís. 170 sb. z. a n., nýbrž lze se domáhati nepřipustnosti výpovědi pořadem práva.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1926, R I 1158/26.)

Žalobu dělnice proti důlnímu těžarstvu o zjištění, že výpověď z práce, daná žalovanou žalobkyní, jest nepřípustnou, soud prvního státního soudu zamítl. Odvolací soud k odvolání žalobkyně zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu. Důvody: Soud odvolací má za to, že tato právní rozepře nepatří na pořad práva, nepatří před řádné soudy (§ 1 j. n.), nýbrž že podle §u 2 (1) písm. f) zákona ze dne 3. července 1924, čís. 170 sb. patří k výlučné příslušnosti rozhodčího soudu hornického. Rozsudek vrchního rozhodčího soudu hornického v Praze ze dne 21. října 1925 není závazným pro řádné soudy, pročez ustanovení §u 42 třetí odstavec j. n. nelze tu použít. Soud odvolací proto podle §u 42, první odstavec j. n., §§ 471, 477 čís. 6 a 478 c. ř. s. zrušil pro zmatečnost napadený rozsudek i s předchozím řízením. Podle §u 2 (1) písm. f) zákona čís. 170/124 náleží hornickým rozhodčím soudům rozhodovati o žalobách zaměstnanců ve sporech mzdových a platových a o zrušení služebního nebo pracovního poměru. Rovněž stanoví předchozí odstavec tohoto předpisu, že soudy rozhodčí mají též rozhodovati o odvolání zaměstnanců z výroku závodní rady ve sporech mzdových a platových a o zrušení pracovního poměru. Odstavec písm. a) a b) stanoví případy, ve kterých závodní rada může se dovolati rozhodčího soudu. Ustanovuje-li tudíž odst. b), že rozhodčí soud má rozhodovati o stížnostech závodní rady do propuštění zaměstnance z práce z trestu bez výpovědi, lze právem usouditi, že závodní radě nepřísluší právo stížnosti, byl-li zaměstnanec propuštěn po řádné výpovědi. Nikterak není oprávněn závěr, že z tohoto zákonného ustanovení jest zřejmo, že rozhodčí soud nemá rozhodovati k žalobě zaměstnance, zda v určitém případě byl pracovní poměr řádně zrušen výpovědí. Ani ustanovení odst. c) nevyklučuje příslušnost rozhodčího soudu v otázce, zda v určitém případě poměr pracovní byl zrušen výpovědí. Odst. písm. c) jedná o »stížnostech« zaměstnanců do propuštění z práce bez výpovědi a do uložení kárných trestů. Ustanovení §u 201 všeob. hor. zák., podle kterého dělníci po čtrnáctidenní výpovědní lhůtě mohou vystoupiti z práce anebo býti propuštěni, dosud žádným zákonem nebylo zrušeno. Zejména nebylo zákonné toto ustanovení ani zrušeno ani změněno zákonem ze dne 25. února 1920, čís. 144 sb. z. a n. o závodních a revírních radách při hornictví. V případě, o který jde, jest nesporno, že pracovní poměr mezi žalobkyní jako zaměstnancem a žalovaným báňským podnikem jako zaměstnavatelem jest upraven služebním řádem ze dne 19. listopadu 1920, který v §u 38 v podstatě stanoví tutéž čtrnáctidenní výpovědní lhůtu ke zrušení pracovního poměru. V rozporu s těmito jasnými ustanoveními zákona a smlouvy ustanoveno v prováděcím nařízení ze dne 13. června 1920, čís. 434 sb. z. a n. v §u 2 čís. 6 poslední odstavec toto: »V ostatních případech propuštění (s výpovědí) ze služby přísluší propuštěnému právo dovolati se závodní rady, po případě rozhodčího soudu.« Může-li podle zákona a smlouvy pracovní poměr býti zrušen čtrnáctidenní výpovědí, z jaké příčiny zaměstnanec může si stěžovati u rozhodčího soudu, že byl propuštěn po čtrnáctidenní výpovědi? Nařízením vlády zákon nemůže býti zrušen. Pochybnosti tyto byly odstraněny zákonem čís. 170/1924, který v (2)

pod písm. c) výslovně stanoví, že zaměstnanci přísluší právo stížnosti k rozhodčímu soudu toliko do propuštění z práce bez výpovědi, k němuž došlo bez souhlasu závodní rady. Tím však není nikterak stanoveno, že takové stížnosti lze podati u řádných soudů. Vždyť řádné soudy rozhodují toliko jako soudy procesní o žalobách a nikdy nerozhodují jako soudy procesní o stížnostech. Jest nesporno, že žalobkyně byla zaměstnána v pracovním poměru u žalovaného báňského podniku. Žaloba, o kterou jde, čelí k tomu, by výpověď byla prohlášena bezúčinnou, žaloba tato ovšem jest též stížností proti výpovědi, avšak zároveň žalobou pro zrušení pracovního poměru, o které rozhodovati podle písm. f) cit. zákonného předpisu jest výlučně příslušným rozhodčí soud hornický.

N e j v y š š í s o u d k rekursu žalobkyně zrušil usnesení odvolacího soudu a uložil mu, by znovu rozhodl o odvolání.

D ů v o d y:

Stížnost jest přípustna dle Šu 519 č. 2 c. ř. s., ježto žaloba byla odmítnuta pro nepřípustnost pořadu práva. Toto odmítnutí stalo se však neprávem. Sluší totiž oproti názoru odvolacího soudu přisvědčiti mínění vrchního rozhodčího hornického soudu, že, když pracovní poměr rozváznán byl výpovědí, nenastává příslušnost rozhodčího soudu hornického, neboť o propuštění jednájí předpisy Šu 2 odst. (1) písm. b) a c) a pak odstavce (2) zák. ze dne 3. července 1924, čís. 170 sb. z. a n., stanovíce příslušnost rozhodčího soudu pro stížnosti proti propuštění nebo sporech z propuštění, ustanovení b) a c) však výslovně předpokládají propuštění b e z v ý p o v ě d i, kdežto ustanovení odstavce 2 sice pouze propuštění, avšak propuštění v závodech, v nichž není závodní rady, kterýž předpoklad zde nedopadá, ježto dle obsahu spisů rozhodčího soudu hornického na důlu, o nějž jde, závodní rada je a sama žaloba o ní mluví. Neprávem poukazuje odvolací soud na ustanovení písm. f), neboť nejde tu o žalobu zaměstnance o zrušení pracovního poměru, jak ustanovení to předpokládá, nýbrž naopak o žalobu na uznání jsoucnosti pracovního poměru (neúčinnost výpovědi). Jedinou závadou by tu byl předpis Šu 2 čís. 6 poslední odstavec vl. nař. ze dne 13. července 1920, čís. 434 sb. z. a n., jenž stanoví, že »v ostatních případech propuštění (s výpovědí) ze služby přísluší propuštěnému právo dovolati se závodní radě po případě rozhodčího soudu«, avšak toto nařízení bylo vydáno na základě zákona ze dne 25. února 1920, čís. 144 sb. z. a n. o závodních radách a za platnosti zákona z téhož dne čís. 145 sb. z. a n. o hornických rozhodčích soudech, jenž měl v Šu 2 písm. a) ustanovení o příslušnosti těchto soudů jen velmi všeobecné a neurčité, jež předpisovalo, že rozhodčí soud hornický rozhoduje »o propuštění (§ 2 zák. o závodních radách)«, v závorce dovolaný § 2 zák. o závodních radách pak měl o propuštění ustanovení v čís. 6 toho obsahu, že mezi úkoly závodní rady náleží i »spolupůsobiti při propouštění dělníků«. Ale to vše se podstatně nyní změnilo zákonem ze dne 3. července 1924, čís. 170 sb. z. a n., jenž má v Šu 2 velmi po-

drobné a přesné předpisy o příslušnosti rozhodčích hornických soudů, zejména též co se týče propuštění, a jímž nahražen byl zákon ze dne 25. února 1920, čís. 145 sb. z. a n. o horn. rozh. soudech.

Čís. 6652.

Kdo chtěl zaplatiti nikoliv svůj, nýbrž cizí dluh, nemůže podle §u 1431 obč. zák. žádati od věřitele zpět, co platil, pouze proto, že měl omylem za to, že jest povinen cizí dluh zaplatiti, nýbrž jen, když dluh, který zaplatil, nebyl po právu. Byla-li třetí osoba oprávněna platiti pouze podle příkazu toho, za něhož platila, a zaplatila-li za něho dluh, který byl sporný a který on neuznával, jest oprávněna domáhati se na příjemci placení, jenž o tom věděl, vrácení dluhu.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1926, Rv I 478/26.)

Žalující banka M., jakož i banka Č. a banka Ž. poskytovaly úvěr firmě S. V červnu 1922 vystoupila banka Ž. z tohoto úvěrového poměru. Zbyvší dvě banky dohodly se na tom, že proplatí každá jednou polovicí pasivní zůstatek firmy S. u banky Ž., při čemž nebylo řeči o přesné číslíci tohoto zůstatku, obě banky však se zavázaly k zaplacení dluhu firmy S. u banky Ž. jen podle příkazu firmy S. Žalující banka obdržela od firmy S. příkaz, by bance Ž. uhradila na její účet a v rámci povoleného úvěru 2,965.290 Kč 03 h, žalující banka na tento příkaz uhradila žalované bance Ž. val. 30. června 1922 pouze 1,482.645 Kč a později na dopis banky Ž. ze dne 25. srpna 1922 ještě 933.996 Kč 21 h. Banka Ž. nad to na účet S. převedla z podílového účtu žalující banky v srpnu 1922 kreditní zůstatek ve výši 933.991 Kč 29 h, takže onen příkaz S. byl takto překročen o 385.342 Kč 49 h, jež firma S. neuznala za svůj dluh u banky Ž. Žalobě, již se banka M. domáhala na bance Ž. vrácení tohoto penize, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Lze beze všeho připustiti, že i akciová společnost, kterou žalující banka jest, může platně svou vůli projevit nejen výslovně, nýbrž i mlčky. Přisvědčiti jest dovolání i v tom, že, když žalující banka na dopisy žalované a sestavení dluhu firmy S., k dopisu přiložené, z něhož je zřejmo, že žalovaná sráží z dluhu S. kreditní zůstatek žalující na podílovém účtu a že 933.996 Kč 21 h, jichž zaplacení žádá, jest doplatkem, zbývajícím po srážce kreditního zůstatku, žádaných 933.996 Kč 21 h bez výhrady zaplatila, by tomuto jednání žalobkyně podle zásad poctivého obchodu nebylo lze jinak rozuměti, než že žalobkyně s převodem kreditního zůstatku souhlasí (§ 863 obč. zák.). Žalobkyně by nemohla platně namítati, že doplatila žádaných 933.996 Kč 21 h, neuvědomivši si, že žalovaná odpočítala již zůstatek na podílovém účtu, a majíc v důsledku toho za to, že platí ještě v mezích příkazu S. Neboť projev mlčky učiněný má podle zákona též účinek jako projev výslovný a jest tudíž pro omyl neplatným jen za předpokladů § 871 obč. zák. Že žalobkyně